

Resultaten aanbestedingsregistratie eerste helft 2008

De resultaten van de aanbestedingsregistratie over de eerste helft 2008, die dit maal voor het eerst door de Stichting Aanbestedingsinstituut Bouw & Infra is verricht, laat weinig progressie zien ten opzichte van de resultaten over 2007. Positief is dat deze maal voor het eerst het merendeel van de bestekken kosteloos verkrijgbaar is. Problematisch is dat de gestanddoeningstermijnen ook in 2008 weer dramatisch toenemen en dat steeds vaker een te korte termijn tussen aankondiging en aanbesteding gehanteerd wordt.

Algemeen beeld eerste helft 2008

In de eerste helft van 2008 hebben 1044 aanbestedingen plaatsgevonden in de Bouw en Infra. In heel 2007 waren dat er voor de GWW alleen 2442. Het lijkt erop dat er in 2008 dus minder aanbestedingen in de bouwnijverheid plaats zullen vinden. Of een kleiner aantal ook betekent dat er minder omzet uit aanbestedingen gehaald wordt, is niet te zeggen. Mogelijk is hier de trend om meer werken te clusteren in één aanbesteding waarneembaar, maar dergelijke informatie is uit de registratie niet herleidbaar.

In grote lijnen zijn de getallen vergelijkbaar met de resultaten over 2007: Qua innovatie scoort de eerste helft 2008 nog slechter dan 2007: het verbod alternatieven in te dienen komt voor in 97% van de gevallen (2007: 92%), slechts in 2 gevallen zijn inschrijvergoedingen geturfd (tegen 20 over heel 2007) en nog altijd wordt 85% aanbesteed op basis van de laagste prijs.

Ook qua geschiktheidseisen is nog geen vooruitgang geboekt ten opzichte van 2007: net als in 2007 is in 43% van de gevallen een disproportionele eis gemeten.

Significante verschuivingen zien we op twee gebieden: met name dankzij de mogelijkheden van digitale publicatie die de aanbestedingskalender biedt, zijn in de eerste helft van 2008 51% van de bestekken gratis te verkrijgen (2007: 39%). Bouwend Nederland is blij met deze ontwikkeling, omdat het drempelverlagend werkt.

Problematisch is de ontwikkeling waarbij de aanbesteder zelf steeds meer tijd neemt om tot een gunningbeslissing te komen, terwijl de inschrijver steeds minder tijd krijgt om een aanbieding te maken. Deze ontwikkeling wordt hieronder nader toegelicht.

Termijnenproblematiek

In 2007 werd al in 22% van de aanbestedingen een gestanddoeningstermijn gehanteerd van meer dan 60 dagen, wat al een forse verhoging betekende ten opzichte van 2006. In de eerste helft van 2008 was dit percentage al toegenomen tot 38%. In die gevallen wordt typisch een termijn van 90 of 120 dagen gevraagd worden.

Daar staat tegenover dat in de eerste helft van 2008 in 12% van de gevallen een kortere termijn geconstateerd is tussen aankondiging en aanbesteding dan volgens de reglementen is toegestaan. In 2007 was dat nog slechts in 8% van de aanbestedingen het geval, een toename van 50%!

De consequenties van een lange gestanddoeningstermijn voor inschrijvers zijn:

1. Prijsstijgingen over de gehele gestanddoeningsperiode moeten worden meegenomen in de prijs. De stijgingen zijn evenwel moeilijk in te schatten (vergelijk de gestegen staal- en oliepijzen in de eerste helft 2008) en niet af te kopen bij onderaannemers, omdat er nog geen opdracht is verstrekt. Daar komt bij dat een veilige inschatting leidt tot een hogere inschrijfsom, wat tot teleurstelling bij de opdrachtgever kan leiden;
2. Als wordt gewerkt met een vaste opleverdatum, leidt een lange gestanddoeningstermijn tot onzekerheid over de uitvoeringsduur: bij een aanbesteding op 1 juli en een opleverdatum voor 31 december leidt een gestanddoeningstermijn van 120 dagen ertoe,

dat een inschrijver er (kennelijk) rekening mee moet houden dat hij mogelijk slechts 2 maanden de tijd heeft om het werk uit te voeren;

3. Wanneer een gestanddoeningstermijn van 90 of 120 dagen wordt gehanteerd, moet de inschrijver rekening houden met meerdere seizoenen: Als een werk met een doorlooptijd van 4 maanden wordt aanbesteed op 1 mei en gegund wordt op 20 mei, dan kan het tijdens de zomer worden uitgevoerd. Vindt de gunning evenwel pas plaats aan het eind van de gestanddoeningstermijn van 90 dagen, dan moet er van medio september tot medio januari gewerkt worden.

De reden van het hanteren van een steeds langere gestanddoeningstermijn blijkt uiteraard niet uit de aankondiging. Steekproefsgewijze navraag leert dat veel aanbesteders een door inkopers vastgesteld model hanteren, waarin deze termijn standaard is vastgelegd. Van bovengenoemde consequenties voor de inschrijvers zijn zij niet op de hoogte.

Bouwend Nederland vindt dat aanbesteders de standaard gestanddoeningstermijnen uit de aanbestedingsreglementen zouden moeten hanteren. Voor het ARW is dat 45 dagen. Zeker voor gevallen waarin de laagste prijs het gunningcriterium is (85% van alle aanbestedingen), moet de beoordeling van de inschrijvingen gemakkelijk binnen deze termijn afgerond kunnen zijn. Slechts in geval van uitzonderlijk ingewikkelde aanbestedingen, die gegund worden op basis van de economisch meest voordelige inschrijving, zou een langere termijn te rechtvaardigen kunnen zijn.